

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

TOY S. KERVAL

ΜΙΑ ΛΗΣΤΕΙΑ

— Είνε αλήθεια τρομερό τὸ νὰ σκέπτεται κανεὶς, εἶπε ὁ Πραντέλ, ὅτι ἡ ληστεία ληραίνεται ἀκόμα σήμερα μιά χώρα πού ὑπῆρξε ἄλλοτε τὸ λίκνον τοῦ πολιτισμοῦ, πού ἔχει τόσο εὐνοηθῆ ἀπὸ τὴ φύση καὶ πού θάταν ἰδεώδης διαμονὴ χωρὶς τὴν τρομερὴ αὐτὴ πληγὴ!...

— Γιά ποιά χώρα μιλάς; ρώτησε ὁ Βαλιέρ πού ἦταν ἑσπλωμένος σὲ μιὰ βεκάδα πολυθρόνα τῆς Λέσχης καὶ μισοκοιμότανε.

— Γιά τὴν Ἑλλάδα.

— Μὰ ὄχι φίλε μου... Κάτι λάθος κάνεις.

— Νὰ μὲ συγχωρή; Βαλιέρ... Ἐξέχασα...

— Τί;

— Ἐξέχασα πὸς... εἶσαι Ἕλληνας... Τί τὰ θές; Συνηθίσαμε νὰ σὲ βλέπουμε τόσα χρόνια στὸ Παρίσι... Καὶ τὸ ψευδώνυμό σου μᾶς εἶνε τόσο ἀγαπητό...

Ἡ Βαλιέρ σηκώθηκε. Ἡ φωνὴ του λίγο — λίγο γινόταν ζωνρότερη. Ἡ νύστα τὸν ἄφησε.

— Εἶτε Ἕλληνας εἶμαι, εἶπε, εἶτε γάλλος, δὲν ἔχει σημασία. Οὔτε θίγομαι στὴν ἐθνικὴ μου φιλοτιμία μὲ ὅσα λές... Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὠραίο, στὴν ἡλικία πού εἶμαστε, νὰ δίνουμε πίστη σὲ τέτοιες φλυαρίες καὶ πρὸ παντὸς δὲν πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνουμε μὲ τόσο ψευτικὲς ἱστορίες πού δὲν ἔχουν συμβῆ παρὰ στὴ φαντασία ὀριζόμενων συγγραφέων!...

— Ἄν θέλεις μπορούμε νὰ συζητήσουμε ἀμερολήπτως...

— Αὐτὸ ἀκριβῶς, θέλω κ' ἐγώ. Ὅπως ταιριάζει σὲ ἀνθρώπους μορφωμένους... Αὐτὸ ὁμως πού θέλεις νὰ ὑποστηρίξεις εἶνε κατ' ἀντιπαρῆχτο!... Ληστεία στὴν Ἑλλάδα; Διάβολο! Μὰ ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ κει καὶ μού φαίνεται ὅτι μποροῦν νὰ ξέρω καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον ὅτι ὅλα αὐτὰ πού λέγονται εἶνε δημιουργήματα διαφόρων ἐξημιμένων φαντασιῶν!... Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ὑπάρχουν μερικὸι κακοποιοὶ πού ζοῦν στὰ βουνά μας. Ξέρετε ὅμως ποιά εἶνε ὅλη τους ἡ δράσις; Νὸ κλέβουν πού καὶ πού κανένα ἀρνί. Ποτέ τους δὲν ἐσκότωσαν κανέναν γιὰ νὰ τὸν κλέβουν... Σκοτώνουν καὶ στὸν τόπο μου. Ἀλλὰ σκοτώνουν ἀπὸ πάθος, ἀπὸ ἐκδίκηση, ποτέ ὁμως γιὰ νὰ κλέβουν!... Καὶ ἂν παραδεχθούμε ἀκόμα ὅτι εἶνε ἀληθινὰ ὅσα λέγονται γιὰ ληστρικές ἀρπαγές ἐκατομμυριούχων, πάλι θὰ δῆς ὅτι οἱ αἰχμαλῶτοι τῶν ληστῶν μας, ἐπέρασαν ζωὴ χαρισμένη κοντὰ τους, χωρὶς μιὰ τοῖχα τους νὰ πάθῃ τὸ παραμυθό. Αὐτὸ δὲν εἶνε ληστεία. Αὐτὸ εἶνε μιὰ τολημῆρὴ πράξις πού ἀποβλέπει στὴν πληρωμὴ λύτρων ἀπὸ μεροῦς τοῦ πλουσιοῦ αἰχμαλώτου. Ξέρετε ὁμως οἱ λησταὶ αὐτοὶ πὸς τὰ χρησιμοποιοῦν τὰ λύτρα; Προκίβζουν κορίτσια καὶ ἀνακουφίζουν τοὺς φτωχοὺς!

Ἡ Βαλιέρ εἶδε ὅτι στὸ ἀκροατήριον τῆς Λέσχης τὰ λόγια του εἶχαν κάνει μεγάλῃ ἐντύπωση. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ ἐπιωφεληθῆ καὶ συνέχισε:

— Τώρα, κύριοι, πού σὰς ἐκούρασα ἀρετὰ μὲ τὴν ἀπολογία τῆς πατριδος μου, ἐπιτρέψατέ μου νὰ σὰς διηγηθῶ μιὰ μικρὴ ληστεία στὴν ὁποία κ' ἐγὼ ἔλαβα μέρος. Πάνε καμμιά δεκαετία χρόνια πού βρέθηκα ξαφνικὰ στὸ Βόλο. Ὁ Βόλος εἶνε μιὰ μικρὴ πόλις τῆς Θεσσαλίας, πού δὲν μ' ἔχωροῦσε. Εἶχα τὴ νοσταλγία τοῦ Παρισιοῦ κ' ἦμουν πολὺ δυστυχῆς πού τὸ ἄφησα.

Μιά μέρα, καθὼς ιεροποτοῦσα μελαγχολικός στὴν προουμαία συνήγησα ἕναν ψηλὸ διάβολο, μὲ ρεντιγκότο, στὴν μπουντιέρα τῆς ὁποίας ὑπῆρχε μιὰ πολύχρωμη ταινία παρασήμου. Στὰ χέρια του κρατοῦσε μιὰ θηρὴ βιολιού. Τὰ μαλλιά του ἦσαν μακριὰ, ὅπως συνηθίζουν οἱ καλλιτέχνες καὶ στὸ κεφάλι του φοροῦσε ψηλὸ καπέλλο. Ἀπὸ πίσω του ἔτρεχαν κίθως ἀλάνια καὶ τὸν περιεργάζονταν σὲ ἄπορία. Ἐπλησιάσαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ γινωριστήκαμε... Ἐφάνηκε ἐνθουσιασμένος πού ἐπὶ τέλους μπορούσε νὰ μιλήσῃ μὲ κάποιον, γιὰτὶ στὸ Βόλο κανεὶς σχεδὸν δὲν καταλάβαινε τὴ γλώσσα του...

Ἦταν ἕνας Λυρικὸς ἠθοποιός, ἕνας βέρος Παριζιάνος, καμμιά σαρανταριά χρόνων, πού ἡ ἀποτυχία μιᾶς περιοδείας τὸν θιάσου του τὸν εἶχε ρίξει στὴ μικρὴ αὐτὴ γωνία τῆς Ἑλλάδος... Ἡ κατάστασις του ἦταν ἀξιοθρήνητη. Δὲν εἶχε πεντάρα καὶ προσπαθοῦσε νὰ βρῆ τίποτε μαθήματα βιολιού γιὰ νὰ μὴν πεθάνῃ ἀπὸ πείνα... Ἐφρόντισα καὶ τοῦ βρῆκα δύο μαθήματα. Ἦταν καλὴ καρδιά καὶ κρατοῦσε εὐχάριστη συντροφιά. Στους συχνούς περιπάτους πού ἐκάναμε μαζί, μού ἐμίλουσε πολλὰς φορὲς γιὰ τοὺς ληστές πού τοῦ ἔξερε κ' ἐκείνος σάν τὸν Πραντέλ καὶ τοὺς ἔτρεμε. Τότε σκέφθηκα νὰ τοῦ παίξω ἕνα παιγνίδι. Κάποιος φίλος εἶχε στὴν ἐξοχὴ ἕνα σπιτάκι, κτισμένο σὲ μέρος ἄγριο κ' ἐρημικό. Μὲ ἄλλους φίλους μου σαρώσαμε τὸ σχέδιό μας... Μιὰν ἀστροφώτιστη νύχτα, παρέσυρα τὸν καλλιτέχνη πρὸς τὰ ἐκεῖ... Ἐξαφνα ἐξῆ... λησταὶ μᾶς

κλείνουν τὸ δρόμον, δένουν τὸν καλλιτέχνη, τὸν ἀρπάζουν καὶ τὸν πηγαίνουν στὸ σπίτι τοῦ φίλου μου. Ἐγὼ ἐν τῷ μεταξὺ τῶβαλα στὰ πόδια.

Ἄμα ἐφθασαν στὸ σπίτι, ὁ ἀρχιληστής πού τὸν περιέμενε τοῦ εἶπε, ὅτι ξέρον πὸς εἶνε μεγάλος καλλιτέχνης καὶ συνεπῶς ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις δὲν θ' ἀρνηθῆ νὰ πληρώσῃ τὰ ἀσήμαντα λύτρα τῶν πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων γιὰ νὰ τὸν ἀπελευθερώσῃ... Ὁ ἄμοιρος, ἂν καὶ πολὺ κολακευμένος γιὰ τὴν ἀπροσδόκητὴ αὐτὴ φήμη του, εἶχε κατατρομάξει... Ἐφάναξε, ἰκέτευσε, ἐζήτησε χάρι, τοὺς ἔδωκε νὰ καταλάβουν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις του θὰ προτιμῆ καλλιτέρα νὰ τὸν σφάζουν παρὰ νὰ δώσῃ μιὰ δεκάρα, καὶ αὐτὸς δὲν εἶχε ἄλλη περιουσία ἀπὸ τὸ βιολί του, τὸ ὁποῖον ἐν ἀνάγκη τοὺς ἔδινε... Ἀλλὰ οἱ λησταὶ ἦσαν ἀνένδοτοι. Τὴν ἄλλη μέρα μού ἔστειλε ἕνα γράμμα μ' ἕναν ἀπὸ τοὺς ληστές...

Στὸ τέλος τοῦ ἀπελιπμένου του γράμματός μου ἐξητοῦσε νὰ τοῦ στείλω τὸ βιολί του γιὰ παρηγοριά στὴ δυστυχία του. Τοῦ τῶστελα μ' ἕνα γράμμα μου, στὸ ὁποῖο τοῦ ὑποσχόμουν ὅτι θὰ κάνω τὸ πᾶν, γιὰ τὴν ἀπελευθερώσῃ του...

Ἄμα πέρασαν δέκα μέρες—ὅσες χρειαζόμουν ἤδηεν γιὰ τις διαπραγματεύσεις μὲ τὴ Γαλλικὴ Κυβέρνηση—ἐπῆγα νὰ τὸν βρῶ γιὰ τὴν τελευταία πράξι τῆς φάρασις! Ἄ! φίλοι μου! Ἀληθινότητὴ μού ἔχει μένει αὐτὴ ἡ σκηνὴ. Ἀπετάθηνα μ' ἐπισιμότητα στὸν... Ἀρχιληστή καὶ ξεδιπλώνοντας παράμερα τὸ πολίτιμο πακέτο πού εἶχα μαζί μου, τοῦ ἐμέτρησα σωστὰ πεντακόσια χιλιάρα... Πεντακόσια κομμάτια ἡμερησίων! Ἐπειτα ἐπῆρα ἀπὸ τὸ μπράτσον τὸν ἄμοιρο καλλιτέχνη πού ἔχυνε ἄφθονα δάκρυα χαρῆς καὶ τραβήξαμε γιὰ τὸ Βόλο!... Στὸ δρόμο, ἀφροῦ μού ὀριζήθηκε κατασυνζηγήμενος ἀϊωνίαν εὐγνωμοσύνη πού τοῦ... ἔωσα τὴ ζωὴ, μὸ ἀπεκάλυψε, μὲ κρυφὸ καμάρι, ὅτι ὅλες αὐτὲς τις ἡμέρες οἱ λησταὶ τοῦ εἶχαν φερθεῖ ἱπποτικώτατα καὶ ὅτι τὸ βιολί του εἶχε γοητεύσει αὐτοὺς τοὺς ἀγριανθρώπους...

Ἐστέρη ἀπὸ δύο μέρες ἔδωκα ἕνα γεμὴ γιὰ νὰ ἐφορῶσουμε τὴν σωτηρία τοῦ καλλιτέχνη. Πῆγε ὁμως νὰ λιποθυμῆσῃ ὅταν μέσα στους προσκεκλιμένους μου εἶδε τοὺς ἔξι ληστές νὰ τὸν δίνουν μὲ χαμόγελο τὸ χέρι!... Ἦταν καλὴ καρδιά ὅπως σὰς εἶπα καὶ μού συγχώρησε τὸ ἀστέιο...

Τώρα φθῶν στὸ σπουδαιότερο σημεῖο τῆς διηγησέως μου.

Ἡ ὁ καλλιτέχνης σὲ λίγον καιρὸ γύρισε στὸ Παρίσι καὶ τὸν ἔχασα. Τὸν παραμένο χειμῶνα γύριζα ἐνα βράδυ στὰ βουλεβάρτα μὴν ἔχοντας πὸς νὰ περάσω τὴν ὄρα μου ὅταν ἔξαφνα τὰ μάτια μου πέσανε σὲ μιὰν ἀγγελία ἐνὸς μικροῦ θεάτρου.

Παιζόταν κάποιον δράμα. Ὡς διευθυντής, ὡς συγγραφεὺς καὶ ὡς πρωταγωνιστὴς ἐπιγουράριζε ὁ παλιὸς μου φίλος. «Οἱ καιροὶ ἀλλάξαν, σκέφθηκα. Φαίνεται πὸς ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀξία του.» Καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμία νὰ τὸν ξαναδῶ ἐπῆρα ἕνα εἰσιτήριο καὶ μπῆκα στὸ θέατρο. Ἡ παράστασις εἶχε ἀρχίσει. Ἐκάθησα στὴ θέσῃ μου καὶ ἐπειδὴ δὲν ἦταν ἀκόμα στὴ σκηνὴ ὁ φίλος μου, ξεφύλλισα τὸ πρόγραμμα... Στὴν πρώτη σελίδα κάτω ἀπὸ τὴ φωτογραφία του ὑπῆρχαν βιογραφικὲς σημειώσεις. Μεταξὺ ἄλλων ἐγραφε:

«Κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς καλλιτεχνικῆς του περιοδείας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὁ συγγραφεὺς καὶ θεασάρχης συνελήφθη καὶ ἀπῆχθη σὲ μιὰν ἐρημικὴ σπηλιά ἀπὸ μιὰ τρομερὴ ληστρική συμμορία. Ἐσώθη μόνον χάρις στὴ γενναϊότητα του στυλοῦ τῶν ἀπειροπληθῶν φίλων του, οἱ ὁποῖοι καταπόνησαν νὰ συλλέξουν τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν τριῶν ἐκατομμυριῶν φράγκων, τὰ ὁποῖα οἱ λησταὶ εἶχαν ἀξιώσει ὡς λύτρα!...»

Στὸ διάλειμμα πῆγα νὰ τὸν δῶ στὸν μπάρο τοῦ θεάτρου. Μὲ ὑπεδέχθη μὲ χαρὰ ἀλλὰ καὶ μὲ ἀνησυχία.

— Γιὰ ὄνομα τοῦ θεοῦ, οὔτε κουβέντα μού εἶπε. Μόνον ἐστὶ κ' ἐγὼ ξέρουμε τὴν ἀλήθεια στὸ Παρίσι... Σ' αὐτὴ τὴν ἱστορία ἐλπίζω τὴν ἐπιτυχία μου καὶ σὰς εὐγνωμονῶ... Μὴ θέλεις νὰ μὲ καταστρέψῃς...

Ἐτσι γράφεται λοιπὸν, ἀγαπητοί μου, ἡ ἱστορία. Καταλάβατε; ...

K.

Πῆγα νὰ τὸν δῶ στὸ μπάρο τοῦ θεάτρου...

